לג א מיי' פייט מהלי גניבה הלכה ט סמג

לאוין קכ טוש"ע ח"מ סי

מכה סעיף א בהג"ה: , מכה סעיף א בהג"ה: לד ב מיי שם הלכה יג: לה ג מיי שם הלכה ט: לו ד מיי שם הלכה יג

הלכה יא ופ"ו הלכה א

סמג עשין עי׳ טוש״ע ח״מ

סי׳ שעח סעיף א וסי׳ תכא סיי שעח סעיף עונג סעיף ג: לח וז מיי פ"ג מהלי גניבה הלכה ב

ַנטוש"ע חו"מ סי" שנאן:

באב"ד בח"ח ווהל"יו חתנ זוין קט טוש"ע ח"מ סי" מכה סעיף א בהג"ה:

גניבה הלכה ז בהשגת

ל) יותל פה: ב) וברכום נח: ודף סב:], ג) [ב"ק קיד:], ד) רבה. רש"ל, ל) ב"ה כו. ע"ש. ו) ועי על וכו'], ז) כתובות לח. ב"ב פו. שבת לה: ותוספתה ב"ק פ"ט], **ח**) [דיבור זה שייך לעיל במשנה עא:], ט) נייל דהא, י) נשם סט:], כ) נשם סו:], ל) [נייל אתנן],

תורה אור השלם 1. אָם בַּמַּחְתֶּרֶת יִּמְצֵא הַגַּנָב וְהָכָּה וַמֵּת אֵין לוֹ רָבֶּיְבּי בְּיֶבְיּ דְמִים: אָם זְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עֶלְיוֹ דְמִים לוֹ שַׁלֵם יְשָׁלֵם אָם אֵין לוֹ וְנִמְכַּר בָּגְנֵבֶתוֹ:

גליון הש"ם נמ' אמר רבא מסתברא. גיטין יג ע״כ: תום׳ ד״ה לא. לא היו רוצים חגיגה באבני שוהם דף נ"ל ד"ה נפש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גם' אמר רבא מסתברא מלתא דרב. נ"ב עי" כתובות לד: תום׳ ד״ה אבל וגרסתם על הגאון מהרי פיק שלא זיין עליהם בש״ס

גם' מגמר. מכלה: למודו. מה שהורגל צבשר ויין: יי שקט ללדיקים בחתברא מידתיה דרב בששיבר. ואם תאמר מאי קמ"ל הנייה להם והנייה לעולם. שיש להם פנאי לעסוק בתורה ובמלות: בותני' הכח במחתרת. שאמרה תורה יהרג: נידון על שם סופו. דהא לא קטל ומקטיל משום דסופו להרוג בעל הבית כשיעמוד כנגדו אפילו גשל. תימה הא תנן במרובה (ב"ק דף סב:) אין הגונב אחר להציל מתונו: יש לו דמים חייב. אם אינו ראוי ליהרג כגון אב על הבן

דתניא לקמן דאין הבן רשאי להרוג את

אביו הבא עליו במחתרת משום דרחמי

האב על הבן ולא בא על עסקי נפשות

ואי הוה קאי בריה לאפיה להציל

ממונו אין בדעתו של אביו להורגו: חייב. לשלם החבית כשאר מזיק: אין

לו דמים. כגון שאר כל האדם שניתן

רשות לבעל הבית להורגו פטור

מלשלם דחיוב מיתה וחיוב תשלומין

באין כאחד ואע"פ שניצל פטור מן

התשלומין דקי"ל (כתובות דף לה.) חייבי

מיתות שוגגין כגון שלה התרו בהן

אין משלמין ממון שעם המיתה אע"פ

שחין נהרגין: גבו׳ מחי טעמח

דמחתרת. שאמרה תורה אין לו דמים

כלומר הרי הוא לך כמי שאין לו דם

ונשמה ומותר להורגו: חוקה אין

אדם מעמיד עלמו על ממונו.

שרואה שאחר נוטלו ושותק הלכך

יודע הגנב הזה שבעל הבית עומד

על ממונו להצילו ומימר אמר הגנב

אי אזילנא לגביה קאי באפאי ואי קאי

קטילנא ליה ואמרה לך תורה אין לו

דמים ומלמדתך מאחר שהוא בא להרגך השכם אתה להרגו: הבא

במחתרת. חתר את הבית ממש:

:פטור. מלהחזירם אע"פ שהם קיימין

בדמים קננהו. בדמי נפשו קנאן

הואיל ונתחייב מיתה בלקיחתם:

מסתברא מילתא דרב. דפטור

בששבר בין עכשיו בין לאחר זמן

דליתנהו ותשלומין מדידיה לא מלינן

לחיוביה במקום מיחה: **אבל נטל** לא. מסתברא בהא מילתא דרב דפטר

בה דכיון דקיימין הן כל היכא דאיתנהו

דמרייהו נינהו ואין זה חייב בתשלומין

דפקדון בעלמא נינהו גביה: והאלהים.

שבועה אמר רב דפטור ואפי' איתנהו

וטעמא מהכא ש דהאי אם יש לו דמים

כגון אב על הבן דמודה בהו רב דלא

קנה וחייב להחזיר אחרי כן אמרינן

דאפילו נאנסו מיניה משבאו לרשותו

חייב להחזיר דמיהו אלמא לא אמרינו

גב" תניא רבי יוםי הגלילי אומר וכי מפני שאכל זה תרטימר בשר ושתה חצי לוג יין האיטלקי אמרה תורה יצא לבית דין ליסקל אלא הגיעה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש למודו ואינו מוצא ויוצא לפרשת דרכים ומלסמם את הבריות אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב שמיתתן של רשעים הנאה להם והנאה לעולם ולצדיקים רע להם ורע לעולם שינה ויין לרשעים הנאה להם והנאה לְעוֹלם לצדיקים רע להם וְרע לעולם שקט לרשעים רע להם ורע לעולם ולצדיקים הנאה להם והנאה לעולם פיזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם ולצדיקים רע להם ורע לעולם: **בותני'** "הבא במחתרת נידון

לא קבלינהו הואיל ונפק מפומיה דרב. תימה הא מיחייב לנאת ידי שמים כדאמר בפ' הפועלים (ב"מ דף לא. ושם) גבי החוסם פרה ודש בה 0 (ואתנן) אסרה תורה אפילו בא על אמו ויש לומר דכאן °לא היו רולים להחזיר אא"כ יתחייבו בדיני אדם: כאן

תנינא ושיבר את החבית פטור ויש לומר אי ממתני׳

הנגד משלח חשלותי כפל פירוש

כדדרשינןי וגונב מבית האיש ולא

מבית הגנב ואמר רב בגמראם לא

שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש

קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם

תשלותי כפל לגנב ראשון אלמא קודם

יאוש לא קני ויש לומר דהתם בגנב

מגגו חלירו וקרפיפו דלאו בר קטלא

הוא דבעי התראה אבל הכא במחתרת

דמחתרתו זו היא התראתו דלקמן:

ה״ה שיבר בעודו במחתרת קמ״ל רב אפילו שיבר אחר כך:

על שם סופו יהיה בא במחתרת ושבר את החבית אם יש לו דמים חייב אם אין לו דמים פטור: גבל' אמר רבא מאי טעמא דמחתרת יחזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו והאי מימר אמר אי אזילנא קאי לאפאי ולא שביק לי ואי קאי לאפאי קטילנא ליה יוהתורה אמרה אם בא להורגך השכם להורגו אמר רב יהבא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מאי טעמא בדמים קננהו או •אמר יורבא ימסתברא מילתיה דרב בששיבר דליתנהו אבל נמל לא והאלהים אמר רב אפילו נטל דהא יש לו דמים ונאנסו חייב אלמא ברשותיה קיימי הכא נמי ברשותיה קיימי ולא היא כי אוקמינא רחמנא ברשותיה לענין אונסין אבל לענין מקנא ברשותיה דמרייהו קיימי מידי דהוה אשואל תגן בא במחתרת ושיבר את החבית יש לו דמים חייב אין לו דמים פטור מעמא דשיבר דכי אין לו דמים פטור הא נטל לא הוא הדין דאפילו נמל נמי והא דקא תני שבר את החבית קמ"ל דכי יש לו דמים אע"ג דשיבר נמי חייב פשימא מזיק הוא הא קמ"ל דאפילו שלא בכוונה מאי קמ"ל אדם מועד לעולם תנינא סהאדם מועד לעולם בין בשוגג בין במזיד בין באונם ייבון ברצון קשיא מתיב רב ביבי בר אביי יהגונב כים בשבת חייב שהרי נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת היה מגרר ויוצא פטור שהרי איסור גנבה ואיסור סקילה באין כאחד יוהלכתא דשדנהו בנהרא רבא איגנבו ליה דיכרי במחתרתא אהדרינהו ניהליה ולא קבלינהו אמר הואיל ונפק מפומיה דרב ת"ר יאין לו דמים אם זרחה השמש עליו וכי השמש עליו בלבד זרחה אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו שלום עמך הרגהו ואם לאו אל תהרגהו תניא אידך אם זרחה השמש עליו דמים לו וכי השמש עליו בלבד זרחה "אלא אם ברור לך כשמש שיש לו שלום עמך אל תהרגהו ואם לאו הרגהו קשיא סתמא אסתמא לא קשיא כאוֹ

עלמו ורואה שנוטלין ממונו . כב א וכעי"ז ברכות נח.). שתי רשעיות כיחד (רשב"ם ב"ב פו.). שכבר נתחייב בגניבה. נשעה שהגניה הכים בבית הבעלים וחרח

> פקדון הוו גביה ואבדו לבעלים אלא אמרינן ברשוחו הן ואבדו לו הכא נמי לענין אין לו דמים אע״פ דאיתנהו אמרינן לאו פקדון נינהו אלא ברשוחו ובאחריותו קיימי וכי גבו להו בי דינא מיניה יש כאן חשלומין עם חיוב מיתה כאילו גובין משאר נכסים: ולא היא. מסקנא דמילתא דרבא הוא. ולא היא לא מסתברא טעמת דרב בהא דאע"ג דהיכא דיש לו דמים חייבין באחריותו לאו קנין הן לו להיות כשאר נכסיו דכי אוקמיה רחמנא ברשומיה וחייב את הגזלנין לשלם ה"מ לענין שלומי דלא מלי למימר ליה נאנסו דאשכחן בשומרין דחייבן הכתוב לישבע אם לא שלח יד במלאכת רעהו הא שלח אע"ג דטעין מת או נשבר דהיינו אונס חייב דנעשה עליה גזלן בשליחות יד: אבל לענין מקנא. לא קני אם קיימין הן אצלו והוא היה בא לעכבו ולומר דמים אני מחזיר לך לא קני ומהדר להו בעינייהו דכתיב (ויקרא ה) והשיב את הגזילה והאי דכי נאוסו מחזיר דמים ולא מצי אמר ליה נאנסו ומיפטר משום דלא גרע גזלן משואל דמשום דכל הנאה שלו אוקמינהו רחמנא ברשוחו לשלומי אם נאנס דכל כמה דקיימא הדרא בעינא הא נמי כל הנאה שלו ומיחייב לשלומי: **מועד לעולם.** אפילו שלא בכונה: **קשיא.** קשיא מתניתין לתרוצה אליבא דרב. ומ"מ תיובתא לא הוי דלאו בהדיא קתני לה נטל חייב ואיכא לשנויי בדוחקא כדשנין דמשום רישא נקט שבר והיינו דאיכא בין קושיא לתיובתא: מחיב רב ביבי. לרבא פריך דאמר נטל דאימנהו חייב: הגונב כים בשבת. שהגביהו וקנאו בהגבהה חייב להחזיר ואע"ג שהוליאו אח"כ לרה"ר ונתחייב בהולאתו מיתה: שהרי נסחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבק. ובשביל חיוב מיתה הבא עליו לאחר מכן אינו נפטר מן התשלומין: היה מגרר ויולא. שלא הגביהו ולא קנאו בחוך הביח אבל כשיולא לרה"ר קנאו בשנוי רשות שהוליאו מרשות הבעלים. ולירף ידו למטה משלשה וקבלה בידו דידו חשובה לו כארבעה על ארבעה והרי הוא לו כחלרו ואע״פ שאין כאן הגבהה והכי מוקים לה בכחובות [לא:]: פטור. מחשלומין. אלמא אע"פ שהכים והמעות קיימין אמרינן בדמי קננהו ולא מפקינן ליה מיניה ותיובתה דרבה דהמר נטל לה: והלכתה. הה דקתני פטור כגון דשדנהו בנהרה דליתנהו: דכרי. אילים: אהדרינהו ניהליה. הגנבים: ה"ג ח"ר אין לו דמים אם זרחה וגו' אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו שלום עמך הרגהו וכו'. אין לו דמים וסמיך ליה אם זרחה השמש ודרשינן סמוכין אימתי מותר להורגו בזמן שהשמש זרחה עליו כלומר שברור לך שלהרגך בא אם תעמוד כנגדו אבל מספק אל מהרגהו: **וחניא אידך אם זרחה השמש עליו דמים לו.** אימתי אסור להרגהו בזמן שזרחה השמש עליו כלומר שברור הדבר לך כאור שהוא רחמני עליך ואפילו אתה עומד כנגדו להציל ממונך מידו לא יהרגך ואם לאו שספקא הוא לך הרגהו. קשיין אהדדי:

מוסף רש"י

חזקה אין אדם מעמיד עצמו. מלהליל את ממונו מיד גנב, והאי גנב דאתי במחתרת מידע ידע דקאי בעל הבית באפיה ואדעתא דהכי אתא. דמימר אמר כי קאי לאפאי קטלינא ליה, יאין זה ספק נפשות אלא ידאי נפשות והתורה אמרה לו כאן אחרי שבא להורגך השכם להורגו (יומא פה:) וזה להרגך בא שהרי יודע הוא שאין אדם מעמיד בפניו ושותק, לפיכך על מנת כן בא שאם יעמוד בעל הממון כנגדו יהרגנו (שמות כדכחיב את במחחרת ימנא הגביהו ברשות הבעלים והוליאו לרה"ר (כתובות לא.). חייב. במשלומין ואע"פ שנדון בנפשו (שבת צא:) דליכא למימר קס ליה בדרבה מיניה, דליכא הכא צא:) דהגבהה קונה בכל מקום וקמה ליה ברשומיה להתחייב באונסין יוף ייטנא כ לאוכן (כתובות לא.). היה מגרר ויוצא. שלא קנאה נהגנהה יווורוו צא:) שלם הגביהו שבוג בא:) ענס הגביהו ברשות הבעלים ולא קנאו אלא בהוצאה מרשוח הבעלים (כתובות לא.). פטור. מתשלומין. שהרי איסור שבת כו׳. ובכתובות פריך אי דאפקיה לרה״ר איסור גניבה ליכא, דרה״ר או מקום קנייה היא, ומוקי לה בלדי רה"ר, אי נמי שלירף ידו למטה מג' וקבלה (שבת צא:).